

ECSinfo

Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku
www.ecs.gda.pl

Chcemy przyczynić się do tego, aby ideały ruchu Solidarność – demokracja, społeczeństwo otwarte i solidarne, kultura dialogu – zachowały swoją atrakcyjność i aktualność

Siedemnastu liderów opozycji demokratycznej z Tunezji i Egiptu przez siedem dni gościło w Polsce. Odwiedzili Warszawę i Gdańsk.

Głęboko czujemy wspólnotę naszych losów

W drugim tygodniu września arabscy dysydenci poznawali, jak funkcjonuje system polityczny w demokratycznym państwie, które pokojową rewolucję ma już za sobą. Goście spotkali się z Thomasem Vennenem oraz Benjaminem Moreau z Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE, wzięli udział w Konferencji Przewodniczących Komisji Spraw Zagranicznych Parlamentów Państw Unii Europejskiej z udziałem przedstawicieli Parlamentu Europejskiego. Złożyli wizytę w Kancelarii Prezydenta RP, Sejmie i Senacie oraz wysłuchali wykładu prof. Jerzego Stępnia, byłego prezesa Trybunału Konstytucyjnego – „Od rewolucji do konstytucji – transformacja ustrojowa w Polsce po 1989 roku”. Spotkali się także z Ireną Lipowicz, rzecznikiem praw obywatelskich, współtwórcą organizacji pozarządowych w Polsce

Jakubem Wygnańskim, czy Piotrem Niemczykiem, specjalistą ds. służb specjalnych.

Wizyta studyjna poprzedziła obchody 30 rocznicy I Zjazdu Delegatów NSZZ Solidarność, który odbył się w Gdańsku w dniach 5–10 września oraz 26 września – 7 października 1981 roku. – Jesteśmy świadkami nowej fali demokratyzacji, która objęła kraje arabskie – mówi Basil Kerski, dyrektor ECS. – Od jej sukcesu zależy nie tylko rozwój Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu, ale także Europy. Dlatego debatę na temat polskiej i europejskiej demokracji w XXI wieku łączymy z refleksją na temat arabskiej drogi do wolności.

10 września debatowano w Gdańsku o „Solidarności narodów, demokracji i wolności mediów w XXI wieku”. Jako hasło przewodnie

międzynarodowej konferencji posłużyła fraza z Postania NSZZ Solidarność do ludzi pracy Europy Wschodniej (1981) – „Głęboko czujemy wspólnotę naszych losów”. – Siłą ówczesnej Solidarności był wspólny cel, ale i różnorodność, której pozostała wierna do dziś – mówił podczas konferencji w Gdańsku Jerzy Buzek, przewodniczący I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ Solidarność, dziś przewodniczący PE. – I tego życzę naszym przyjaciołom z Egiptu i Tunezji, bo przecież wszyscy mamy identyczne marzenia. My wtedy chcieliśmy tego, czego wy chcecie dziś, żeby Polska była wolna, suwerenna i demokratyczna. Wśród dyskutantów znaleźli się m.in. prof. Ridha Tlili – historyk, ekspert ds. ruchów związkowych [Tunezja], Mohamed El Dahshan – ekonomista, politolog [Egipt], dr Salah Eddin Elzein Mohammed – dyrektor Al Jazeera Centre for Studies [Katar], dr Hala Mustafa – publicystka, redaktor naczelna „Democracy Review” [Egipt], Sihem

– Rewolucji uczyliśmy się na przykładzie waszej Solidarności

Bensedrine – publicystka, aktywistka praw człowieka [Tunezja] oraz Slim Amamou – działacz opozycji, blogger [Tunezja]. Co ciekawe, konferencja przyniosła spostrzeżenia przeczące stereotypom. Ludzie z krajów arabskich znacznie więcej wiedzą o Europie niż my, Europejczycy, o nich.

– My Tunezyjczycy znamy was Europejczyków, znamy waszą historię i kulturę, ale wy nas nie znacie prawie wcale – akcentowała Sihem Bensedrine. – Może zmiany w naszym kraju bardziej otworzą wam oczy.

– Rewolucji uczyliśmy się na przykładzie waszej Solidarności – podkreślał Mohamed El Dahshan. – Wy też walczyliście o podstawowe prawa i ludzką godność. Naszymi bohaterami są Lech Wałęsa i Bogdan Borusewicz i cieszę się, że byli u nas w Egipcie, aby nas wesprzeć. Długa droga jeszcze przed nami...

Jako że rewolucje mają swoje pieśni, które tworzą wspólnotę w czasach zagrożenia, projekt zakończył wspólny koncert muzyków polskich i arabskich na Długim Targu w Gdańsku.

Lech Wałęsa i Basil Kerski podczas spotkania z uczestnikami wizyty studyjnej w Sali BHP.
fot. Lukasz Unterschuetz / Archiwum ECS

– Minęły dwa tygodnie od wizyty opozycjonistów w Polsce, a wciąż nadchodzi od nich korespondencja mailowa – opowiada Marta Perepeczko-Foley z Działu Projektów Międzynarodowych, koordynator projektu z upoważnienia ECS. – Dziękując, przejęci są faktem, że tak wiele osób poświęciło im swój czas i służyło wiedzą, ale i bardzo wyraźnie oczekują dalszej współpracy. Wciąż są żądni praktycznych informacji, wyrażają potrzebę rozmowy, oczekują wskazówek. Biję od nich pasja i chęć zmiany krajów, w których żyją.

Siłą ówczesnej Solidarności był wspólny cel – mówił podczas konferencji Jerzy Buzek, przewodniczący Parlamentu Europejskiego.
fot. Lukasz Unterschuetz / Archiwum ECS

Organizatorami wizyty studyjnej liderów opozycji demokratycznej z Tunezji i Egiptu w Polsce były: Europejskie Centrum Solidarności, Instytut Lecha Wałęsy, Ministerstwo Spraw Zagranicznych i miasto Gdańsk. Patronat nad konferencją objęli: przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek i marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz.

Rozmowa ze Zbigniewem Bujakiem, dawnym opozycjonistą, który towarzyszył gościom w podróży studyjnej po Polsce – str. 2

Liderzy opozycji demokratycznej z Tunezji i Egiptu z marszałkiem Senatu Bogdanem Borusewiczem, dawnym opozycjonistą Zbigniewem Bujakiem i dyrektorem ECS Basilem Kerskim.
fot. Maciej Jakóbczyk / Archiwum ECS

organizatorzy

partnerzy

sponsor

Kalendarz sierpniowy

31 rocznica podpisania Porozumień Sierpniowych

Prezydent Bronisław Komorowski, Lech Wałęsa i wielu gdańszczan 31 sierpnia złożyli kwiaty i zapalili znicze pod pomnikiem Poległych Stoczniovców i Bramą nr 2. Tradycyjnie, w rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych, gdańszczanie dziękowali Bogu za dar wolności podczas mszy w kościele św. Brygidy.

sierpiensolidarnosci.pl

Gdańskie instytucje kultury na zaproszenie ECS połączyły siły, aby wspólnie promować wydarzenia upamiętniające rocznicę podpisania Porozumień Sierpniowych i powstania Solidarności. Powstała strona: sierpiensolidarnosci.pl, gdzie gromadzone są informacje o akcjach związanych z upamiętnieniem rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych.

– Jeszcze wiele pracy przed nami – przyznaje Patrycja Medowska, zastępca dyrektora ECS. – Będziemy ten projekt doskonalić i rozwijać.

Potańcówka z czasów PRL

Nieopodal historycznej Bramy nr 2 Stoczni Gdańskiej, 14 sierpnia zorganizowano Stoczniowy Warsztat Kulturalno-Oświatowy. W programie m.in. specjalny kurs Subiektywną Linią Autobusową, wspólne tańce oraz warsztaty dla młodzieży z tańca i mody z okresu PRL, które poprowadziła Grażyna Hase, kultura projektantka i modelka z czasów PRL. A wszystko przy dźwiękach muzyki z epoki PRL.

Data projektu nie była przypadkowa – 14 sierpnia 1980 roku rozpoczął się w Stoczni Gdańskiej strajk, który zapoczątkował pokojową rewolucję. – Bogu dzięki, że dziś w stoczni mogą odbywać się tańce. Choć przeraża mnie myśl, że ludzie tutaj podejmowali decyzje, które mogli przypłacić życiem. Przecież stoczniovców mogły rozjechać czołgi – mówi Agnieszka Walewska, studentka fizyki, która do Gdańska przyjechała z przyjaciółmi na wakacje. Organizatorami przedsięwzięcia były: Fundacja Centrum Solidarności, ECS, a partnerami: Stowarzyszenie „Solidarni ze Stoczną Gdańską”, Fundacja Wyspa Progress i Subiektywna Linia Autobusowa.

Raj konsumenta

„Festung Europa: w obronie raj konsumenta” to tytuł spotkania z prof. Sławomirem Magalą, które odbyło się 31 sierpnia w Instytucie Sztuki Wyspa, na terenie dawnej Stoczni Gdańskiej, w ramach projektu Solidarność Camp.

Prof. Magala jest anglistą, filozofem nauki oraz socjologiem kultury i organizacji. Wykłada m.in. na Uniwersytecie im. Erazma w Rotterdamie oraz uczestniczy w inicjatywach badawczych i edukacyjnych Unii Europejskiej.

– Sławomir Magala stanął przed niełatwym zadaniem odpowiedzi na pytanie, gdzie szukać dziś solidarności? Patrząc na konflikty ostatnich miesięcy, zarówno te z dużych i mniejszych miast zachodniej Europy, jak i te związane z migrantami z biednego Południa, trudno nie oprzeć się wrażeniu, że zmuszają nas one do zastanowienia się nad rozsądnym stosunkiem do wypracowanego w Europie dobrobytu, a zwłaszcza do gotowości podzielenia się nim z wykluczonymi – mówi dr Jacek Kołtan z Działu Nauk Społecznych ECS.

Nadzieje widzi prof. Magala w ograniczaniu „grodzeń”, w pracy nad zmianą raj konsumenta na raj obywatela i świadomego uczestnika, czyli podmiotu. Projekt współorganizowały Instytut Sztuki Wyspa oraz ECS.

Znajdź się na zdjęciach z Sierpnia '80

Pomóż Europejskiemu Centrum Solidarności opowiedzieć historię ruchu, który zmienił świat, bo wciąż jest bardzo wiele niewiadomych. Znajdź się na zdjęciach!

ECS szuka świadków wydarzeń sierpniowych – zarówno po jednej, jak i drugiej stronie Bramy nr 2. – Opowieści ludzi są dla nas bezcenne – mówi Grażyna Goszczyńska, opiekun archiwum fotograficznego ECS. – Czas biegnie, a świadkowie wydarzeń odchodzą, chcielibyśmy móc tę historię widzianą oczyma zwykłych ludzi ocalić od zapomnienia.

Zdjęcia sierpniowe publikujemy zarówno na stronie www.ecs.gda.pl, jak i na naszym profilu na Facebooku.

Prawdziwe problemy zaczynają się po rewolucji

O więzi rodzącej się w trakcie drukowania ulotek, przemożnej mocy Internetu, powinności wsparcia dla rodzących się rewolucji, umiejętności stawiania pytań i syndromie the day after mówi Zbigniew Bujak, dawny opozycjonista, który towarzyszył liderom opozycji demokratycznej z Tunezji i Egiptu podczas całej wizyty w Polsce.

– Czy w tych młodych ludziach zobaczył pan siebie sprzed trzydziestu, czterdziestu lat?

– O tak! Tę atmosferę znajdowałem wszędzie, gdzie się rewolucja dokonywała – na ukraińskim Majdanie, na chwilę przed Aksamitną Rewolucją w Czechosłowacji, na placu Tian'anmen, w Egipcie. Jest w tych ludziach coś, co sięga bardzo głęboko fundamentów naszego współistnienia w świecie.

– Przez ostatnie trzydzieści lat bardzo wiele się zmieniło. Jak pan sądzi, dziś łatwiej czy trudniej wywołać rewolucję?

– Różnica jest gigantyczna. Mam poczucie, że dziś za pomocą telefonu komórkowego, Internetu, nowych mediów, jak Facebook, dotarcie do ludzi o podobnych poglądach jest dużo łatwiejsze. Niewyobrażalne jest, że wystarczą godziny, żeby się skrzyknąć. Myśmy rozpisywali akcje nie na dni, nawet nie na tygodnie, ale na miesiące. Myśląc w stanie wojennym o demonstracji z okazji 31 sierpnia, w rocznicę porozumień, czy 1 albo 3 Maja, planowanie zaczynaliśmy pół roku wcześniej. Koszty tego przedsięwzięcia, które przecież sami finansowaliśmy, były też sporo większe. Trzeba było przygotowywać papier, transparenty, ulotki... Dziś koszty są niewielkie, a efekt doskonały.

Nasza rewolucja miała jednak, jak uważam, walor nie do przecenienia w dobie szybkiego komunikowania. Mieliśmy czas na poznanie się, tworzenie zespołów, rozpoznanie intencji ludzi w akcji, to z kolei budowało umiejętność rozdzielania zadań. W przyszłości, kiedy trzeba było już zarządzać państwem, te kwalifikacje procentowały. Oczywiście dzisiejsi rewolucjoniści zdobywają inne umiejętności, które być może nawet są bardziej przydatne w budowaniu współczesnego państwa.

– Więcej przed nimi czy za nimi?

– Moja odwieczna teza brzmi: Problemem wszystkich rewolucji jest syndrom the day after, czyli dzień po. Co robić, jak działać dzień po rewolucji? Sama rewolucja wcześniej czy później dokonuje się takimi czy innymi metodami. Śmieję się, że wystarczyło kilka tygodni w śniegu i mrozie na Majdanie,

żeby rewolucję wygrać. Prawdziwe problemy jednak zaczynają się po rewolucji. Ujawniają się wówczas i potęgują ludzkie oczekiwania. Staralem się tę prawdę przekazać też naszym gościom. Obywatele nie oczekują cudów gospodarczych. Nie spodziewają się, że za chwilę będą mogli mieszkać w domach z basenem, że dostaną rentę, za którą będą mogli podróżować na Lazurowe Wybrzeże. Nie, tego typu oczekiwań podczas rewolucji nie ma. Jest coś znacznie trudniejszego – ludzie chcą być podmiotem w swoim kraju, chcą być poważnie traktowani, chcą uczestniczyć w życiu publicznym. Zaspokojenie tej potrzeby ludzi okazuje się szalenie trudne intelektualnie.

Wygrana rewolucja to jedynie kilka procent sukcesu.

– Pana zdaniem mamy powinność wspierania rodzących się rewolucji?

– Tak, sam dobrze pamiętam, jak pomagano Solidarności. Staralem się uzmysłowić naszym gościom, że w rewolucji jest krótki czas, kiedy świat chce im służyć swoim doświadczeniem, wiedzą, umiejętnościami. Wiedzą w zakresie budowania struktur władzy, sprawności sądownictwa, co niezwykle istotne, gospodarki i ekonomii, polityki społecznej, organizacji służby zdrowia...

Normalnie ta wiedza kosztuje dziesiątki, a nawet setki milionów dolarów czy euro. W okresie rewolucji specjaliści ze świata pomagają i trzeba na czas z tej pomocy skorzystać. Oni muszą jednak stawiać pytania, a do tego też trzeba się przygotować.

My tę wiedzę kiedyś otrzymaliśmy. Stosunkowo dobrze, choć dalece niewystarczająco, zdołaliśmy z niej skorzystać. Naszym obowiązkiem jest dziś im pokazać, jak korzystać z wiedzy ludzi dobrej woli z całego świata.

Zbigniew Bujak.
fot. Maciej Jakóbczyk / Archiwum ECS

SIERPIEŃ

Zrozumieć Sierpień

Ile to już lat? Trzydzieści, dwadzieścia pięć? Pani Jadzia wpadała na poranną kawę, na podwórku pachniało świeżym chlebem z piekarni po sąsiedzku, tylko kociaki wygrzewają się dziś tu w słońcu, jak niegdyś... To nie był zwyczajny spacer ulicami Brzeźna.

Po starych kątach brzeźniaków oprowadzała Henryka Krzywonos-Strycharska, legendarna tramwajarka linii nr 15, która tutaj mieszkała, tu pod

Henryka Krzywonos-Strycharska, sygnatariuszka Porozumień Sierpniowych, podczas gry dzielnicowej w Brzeźnie. fot. Maciej Warowny / Archiwum ECS

warzywniakiem poznała przyszłego męża, tu stawiała się mamą dla kolejnych dzieciaków...

Przez trzy kolejne weekendy pamięć Sierpnia '80 wracała do trzech gdańskich dzielnic: Nowego Portu [13-14 sierpnia], Brzeźna [20-21 sierpnia] i na Stogi [27-28 sierpnia]. Były wystawy, filmy, koncert, gra dzielnicowa i wspólne budowanie statku. Coś dla dorosłych i coś dla dzieciaków. Wszystko po to, aby po trzydziestu latach na nowo zrozumieć Sierpień.

Dorota Kuś – miłośniczka Brzeźna, niewiele starsza od Solidarności, córka motorniczego, który znał Henrykę Krzywonos – uczestniczyła w grze miejskiej wraz z mężem właśnie dla legendarnej tramwajarki. – To taka zwyczajna, niezwykła kobieta. Nie owija w bawełnę. Jest stąd – argumentowała Dorota Kuś. – W jej historii najbardziej poruszyło mnie to, że przez komunę straciła zdrowie, nie poddała się i stworzyła szczęśliwy dom dla tak wielu dzieci.

Po odwiedzeniu starych kątów Henryka Krzywonos siadła jeszcze do rozmowy z uczestnikami spaceru.

– Powtarzam i twierdzę: Nic wielkiego nie zrobiłam. Nie wygrałam ja czy Lech Wałęsa, ale Polska wygrała – sygnatariuszka Porozumień Sierpniowych zaczęła wspomnienia.

Odpowiedziała na każde pytanie, nawet na to, czy rzeczywiście zatrzymała tramwaj, czy może zabrakło prądu. Nie chciała rozmawiać jedynie o tym, jak straciła zdrowie.

– To wciąż boli, każdy zapłacił jakąś cenę, większą lub mniejszą.

Celina Zboromirska-Bieńczyk, kierownik Działu Projektów Krajowych ECS, docenia owoce bezpośrednich, sąsiedzkich spotkań.

– Wspominam, jak w Nowym Porcie w grze dzielnicowej wzięły udział dzieciaki z okolicznych domów. Przyszły następnego dnia z samego rana z pytaniem: W czym możemy pomóc? I zostały z nami cały dzień, biorąc udział we wszystkich kolejnych punktach programu. Takie spotkanie musi owocować, jak nie od razu, to za kilka lat.

Przychodzą momenty jak Sierpień, kiedy kochamy się i dzielimy nawet najmniejszym kawałkiem chleba. Życzę, żebyście mieli wokół siebie takich ludzi

W ramach projektu „Zrozumieć Sierpień” mieszkańcy dzielnic objętych akcją typowali swoich sąsiadów, którzy ich zdaniem dziś realizują ideę solidarności. I tak powstała galeria ludzi dobrej woli: pielęgniarka środowiskowa, emerytowany marynarz, który kolorowym czyni życie seniorów, pani, która dzieciom z ubogich rodzin organizuje kolonie, czy dawny inżynier ze Stoczni Gdańskiej, który zawsze służy radą...

Na koniec jak puenta niech zabrzmi myśl ze spotkania mieszkańców Brzeźna z Henryką Krzywonos: – Przychodzą momenty jak Sierpień, kiedy kochamy się i dzielimy nawet najmniejszym kawałkiem chleba. Życzę, żebyście mieli wokół siebie takich ludzi.

Idea zdomowiona

Patrycja Medowska zastępca dyrektora ECS

– Projekt „Zrozumieć Sierpień” to nasze nowe przedsięwzięcie. Miało w tym roku charakter eksperymentalny. Jesteśmy jednak bardzo zadowoleni i wdzięczni wszystkim, którzy nas wsparli. Zaprosiliśmy do współpracy organizacje, stowarzyszenia, kluby, które działają lokalnie w kilku gdańskich dzielnicach. Chcemy zaszczyścić w nich pomysł radosnego świętowania rocznicy podpisania Porozumień Sierpniowych w społecznościach lokalnych. Mamy nadzieję, że ta idea rozprzestrzeni się i zdomowowi nie tylko w Gdańsku, ale i w Sopocie, Kościerzynie, Malborku, a potem w całym kraju. Chcielibyśmy, aby w sierpniu organizowane były takie przedsięwzięcia, które promują ideę solidarności, a są jednocześnie atrakcyjną formą spędzenia wolnego czasu.

Patrycja Medowska. fot. Robert Kwiatek / Archiwum ECS

Pamięć ocalona

Monika Krzencessa-Ropiak Dział Zbiorów Historycznych ECS

– Zbiórka pamiątek w ramach projektu „Zrozumieć Sierpień” wzbogaciła naszą kolekcję. Wspomnę o rodzinnym albumie sierpniowym, w którym znajdujemy zdjęcia, wycinki prasowe, ulotki. Obdarowano nas prasą drugiego obiegu, ktoś przyniósł woreczek znaczków solidarnościowych. Wszystkie dary pozyskane w ramach zbiórki są ewidencjonowane, opracowywane naukowo, a w konsekwencji udostępniane będą przez nas badaczom, część zapewne trafi na stałą wystawę, która stanowić będzie serce nowego budynku ECS.

Stworzenie zbioru pamiątek w dużej mierze zależy od zaangażowania osób prywatnych.

Nasza zbiórka trwa więc nieustannie, czekamy na ulotki, prasę i książki drugiego obiegu, zdjęcia, znaczki, stemple...

Monika Krzencessa-Ropiak. fot. Robert Kwiatek / Archiwum ECS

I, Culture Orchestra

111 muzyków młodzieżowej orkiestry symfonicznej 24 sierpnia rozpoczęło w Gdańsku tournée po Europie koncertem w Polskiej Filharmonii Bałtyckiej. Odwiedzić chcieli siedem stolic i siedem najznamienitszych sal koncertowych. „I, Culture Orchestra” to jeden z sześciu filarów Zagranicznego Programu Kulturalnego Polskiej Prezydencji 2011, pomost kulturowy przerzucony przez Polskę ponad wschodnią granicą Unii Europejskiej.

czyli entuzjazm młodych muzyków

„I, Culture Orchestra” to unikatowe i nowatorskie przedsięwzięcie.

Muzycy nie mają mniej niż 18 lat i nie więcej niż 30.

Pochodzą z Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Ukrainy i Polski. Nazwać ich można wybrańcami.

Paweł Kotla – dyrektor artystyczny orkiestry, czołowy dyrygent młodego pokolenia, od lat współpracujący z tak znanymi zespołami, jak London Symphony Orchestra, Orkiestra Młodzieżowa Unii Europejskiej, Filharmonia w St. Petersburgu i Narodowa Orkiestra

wyśmienitych solistów, ale naszym zamierzeniem jest również pokazać tym młodym ludziom, że granie w orkiestrze może być równie ekscytujące jak kariera solistyczna. A nawet bardziej satysfakcjonujące, bo nie skazuje człowieka na wieczną samotność i zmaganie się w pojedynkę z wielkim stresem. W trzecim tygodniu pracy młodzi muzycy oddali się w ręce sir Neville'a Marrinera, wyśmienitego angielskiego dyrygenta, pierwszego dyrygenta gościnnego „I, Culture Orchestra”.

– Jako Brytyjczyk czuję się zazdrosny, chciałbym, aby podobne projekty powstawały na Wyspach – mówi sir Marriner. – Dla dyrygenta spotkanie z tak młodym i entuzjastycznym zespołem to jak spełnienie marzeń. Naszym celem i ambicją jest, aby wszystkie te pozytywne odczucia stały się udziałem publiczności. Przyjemnością jest dla mnie z nimi pracować.

Jak zapewniają organizatorzy przedsięwzięcia, wybór Gdańska jako pierwszego punktu na mapie tournée jest nieprzypadkowy. Bowiem etos Solidarności w kraju, który przeszedł udaną transformację ustrojową, powinien być rozumiany

bardzo szeroko, również jako powinność dzielenia się wiedzą i doświadczeniem z tymi, którzy obecnie boleśnie doświadczają zmian. I stąd chociażby spotkanie członków zespołu ze świadkami Solidarności, czy możliwość zwiedzenia wystawy „Drogi do Wolności”, do których zaprosiło Europejskie Centrum Solidarności. – Nie ma lepszej metafory idei europejskości, współpracy, solidarności, jak wspólne tworzenie orkiestry – twierdzi Paweł Potoroczyn, dyrektor Instytutu Adama Mickiewicza, który promuje polską kulturę na świecie i współpracuje z innymi krajami, a odpowiada za realizację projektu „I, Culture Orchestra”. – Orkiestra to doskonały przykład idei w działaniu.

Jeszcze jesienią na trasie koncertowej: Berlin, Bruksela, Londyn i Madryt, a także Kraków, Lublin, Sztokholm i Kijów. Zakończenie trasy 11 listopada w Filharmonii Narodowej w Warszawie. Jeśli uda się zrealizować plan, w tym roku koncertów „I, Culture Orchestra” wysłucha 20 tys. melomanów.

Organizatorzy przedsięwzięcia wierzą, że „I, Culture Orchestra” nie zakończy pracy wraz z końcem

polskiej prezydencji w Unii. Wiosną planowane jest tournée po sześciu stolicach na wschód od Warszawy.

Trasę koncertową orkiestry patronatem objął prezydent RP Bronisław Komorowski.

SOLIDARITY OF ARTS

Projekt „I, Culture Orchestra” wpisany został do kalendarza Festiwalu „Solidarity of Arts”.

Festiwal ten to wydarzenie cykliczne, organizowane przez wiele podmiotów, zaprasza do Gdańska wybitnych polskich i światowych artystów.

W ramach festiwalu ECS zaprosiło w 2011 roku w podróż do korzeni muzyki, uniwersalnego języka świata. Koncert World Orchestra Grzecha Piotrowskiego zagrali artyści z całego świata, również na egzotycznych instrumentach: od ormiańskiego dybuka, przez bułgarski kawal, mołdawskie tymbały, po kurai z Baszkirii. Europejskie Centrum Solidarności jest partnerem festiwalu.

Młodzi Solidarni

„Młodzi Solidarni” to projekt, który rozwija talenty młodych, a jednocześnie opowiada historię Solidarności. Młodzi twórcy przetwarzali w technice graffiti archiwalne zdjęcia autorstwa Chrise Niedenthala, dokumentujące życie codzienne w stanie wojennym. W dniach 17-18 września odbyła się druga edycja warsztatów.

Ubiegłoroczna edycja „Młodych Solidarnych” zgromadziła trzydzieści osób. W tegorocznych warsztatach uczestniczyło dwudziestu młodych ludzi z Gdańska i okolic. Warsztaty miały charakter integracyjny, stał udział w nich m.in. młodzieży z placówek wychowawczych Gdańska i Tczewa. Projekt rozpoczął się spotkaniem na wystawie „Drogi do Wolności”, gdzie instruktorzy, mistrzowie gatunku, poprowadzili warsztaty techniki graffiti. Kolejnego dnia młodzi twórcy przygotowali kilkanaście

prac. Tematem przewodnim była historia stanu wojennego, uwieczniona trzydzieści lat temu na zdjęciach przez Chrise Niedenthala. – W ubiegłym roku młodzi przyszli na warsztaty bardziej bawić się niż pracować – zauważa Adam Cherek z Działu Wystawienniczego ECS, koordynator projektu. – W tym roku uczestników projektu dobieraliśmy bardzo skrupulatnie, wyławiając rzeczywiście tych, dla których malowanie jest pasją. To w decydujący sposób przełożyło się na jakość prac. Znaleźliśmy na przykład olbrzymi talent, czternastoletnią Adę, która przygotowała niezwykle dojrzałą i wyśmienitą technicznie pracę. Instruktorzy bardzo wysoko ocenili pięć, sześć prac.

Wernisaż prac „Młodych Solidarnych” został wpisany do kalendarza obchodów 30 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego i odbędzie się w grudniu 2011 roku.

Organizatorami projektu są: ECS oraz Stowarzyszenie Animacji Skateboardingu.

Zdjęcie autorstwa Chrise Niedenthala i uzbrojony oddział milicji w interpretacji Ady. fot. Rafał Nitycharuk / Archiwum ECS

Symfoniczna Polskiego Radia – odwiedził wszystkie kraje Partnerstwa Wschodniego. Do przesłuchań stanęło 400 muzyków.

Nim muzycy zagrali pierwszy koncert w Gdańsku, przez tydzień wzięli tutaj udział w warsztatach indywidualnych pod kierunkiem czternastu najwybitniejszych wykładowców czołowych zespołów orkiestrowych Europy Zachodniej. Przez kolejny tydzień muzycy pracowali już z dyrygentem, w sekcjach.

– Tego, co osiągamy z młodymi muzykami, mogłoby pozazdrościć nam wiele etatowych orkiestr symfonicznych – nie ma wątpliwości Paweł Kotla. – Widzę, że wielu tych muzyków to materiał na

EDSIEBIORSTW REPREZENTOWANYCH PRZEZ
 SKOWY. MKS REPREZENTUJE ZAKO
 ANIE JEST NIEZBEDNE SPOŁECZNIE KOMI

W blasku fleszy tablice z 21 postulatami spisany przez strajkujących w Sierpniu 1980 roku opuściły 29 września Gdańsk, aby w Warszawie stać się główną atrakcją wystawy „21 x TAK”. Ekspozycję w galerii Projekt Kordegarda otworzył 31 sierpnia Bronisław Komorowski, prezydent RP.

21 x TAK

18 sierpnia 1980 roku dwaj młodzi opozycjoniści, Arkadiusz Rybicki i Maciej Grzywaczewski, w odpowiedzi na kolportowanie przez władzę nieprawdziwych informacji na temat żądań strajkujących, wypisali na sklejkach, używanych w stoczni przez traserów, 21 postulatów, których spełnienia domagali się strajkujący w Stoczni Gdańskiej. Dzień wcześniej postulaty ostatecznie sformułowali Andrzej i Joanna Gwiazdowie oraz Bogdan Lis, a następnie zredagował je Bogdan Borusewicz. Tablice zawisły obok Bramy nr 2, tak aby postulaty strajkujących stoczniovców stały się własnością całej społeczności, po obu stronach bramy.

Koncepcja została zrealizowana przez samych pomysłodawców. Pierwszą tablicę napisał Arkadiusz Rybicki, drugą Maciej Grzywaczewski. Po zakończeniu strajku tablice trafiły do gdańskiej siedziby Solidarności. W 1981 roku zostały przekazane Centralnemu Muzeum Morskiemu w Gdańsku z przeznaczeniem na wystawę poświęconą pierwszej rocznicy Sierpnia '80. W chwili ogłoszenia stanu wojennego na

wystawie eksponowane były nie oryginały, ale kopie tablic, wykonane przez Mirosława Bruckiego z CMM. Kopie „aresztowali” funkcjonariusze SB, po czym one zaginęły. Oryginały przetrwały stan wojenny i okres przemian ustrojowych na strychu domu Wiesława Urbańskiego, konserwatora zabytków z CMM. W 1996 roku wróciły do muzeum.

- Dziś o autentyczności tablic świadczy widniejący na odwrocie jednej z nich, napisany tam przez pomyłkę fragment ósmego postulatu
- mówi Irena Rodzik, kierownik Działu Konserwacji Muzealiów CMM.

- Tablice sierpniowe są jeszcze przez nas niedocenione – nie ma wątpliwości Paweł Adamowicz, prezydent Gdańska. – Ich renesans jeszcze wciąż przed nami. Dziś nie można czytać ich wprost, ale należy patrzeć na nie przez pryzmat epoki, w jakiej powstały. Niosą przesłanie bezkrwawego buntu, który zakończył się sukcesem. Ich znaczenie przekracza granice Gdańska i Polski. UNESCO wpisało gdańskie tablice na listę „Pamięć Świata”, obok Biblii Gutenberga i rękopisów Chopina. Pieczę nad tablicami sierpniowymi

sprawuje Centralne Muzeum Morskie. Na wystawie „Drogi do Wolności” eksponowane są repliki. Oryginalne tablice w przyszłości eksponowane będą na wystawie stałej, która znajdzie się w nowym gmachu Europejskiego Centrum Solidarności. Ekspozycja „21 x TAK” w Kordegardzie czynna była do 4 września 2011 roku.

Wystawa została zorganizowana z inicjatywy prezydenta RP Bronisława Komorowskiego we współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowym Centrum Kultury, Europejskim Centrum Solidarności oraz Centralnym Muzeum Morskim. Mecenasem wystawy było PZU SA.

Prezydent Bronisław Komorowski zwiedza wystawę „21 x TAK” w Kordegardzie.
 fot. Maciej Jakóbczyk / Archiwum ECS

UNESCO wpisało gdańskie tablice na listę „Pamięć Świata”, obok Biblii Gutenberga i rękopisów Chopina

Jak to tablice zostały sprywatyzowane

Wiesław Urbański jest konserwatorem zabytków, od trzydziestu pięciu lat pracuje w Centralnym Muzeum Morskim. Stan wojenny zastał go jako szefa Solidarności w CMM.

- Miał pan obawy, wywoząc z muzeum tablice sierpniowe?

- Była jedna z pierwszych nocy stanu wojennego. Przenieśliśmy tablice z kolegą, owinęliśmy kocem i trzeba było przewieźć je przez miasto do Wrzeszcza. Serce trochę pikało.

- Przeczywał pan, że władza skonfiskuje tablice?

- Tak, miałem przeświadczenie, że to cenny obiekt, już o znaczeniu historycznym.

- Jak udało się panu utrzymać w tajemnicy fakt, że tablice są w pana posiadaniu?

- Powiedziałem tylko dyrektorowi, że „sprywatyzowałem” tablice, nie podając miejsca ich przechowywania. Nie dopytywał o szczegóły, chyba wiedział, że im mniej osób wie, tym lepiej.

- Gdzie pan ukrył tablice?

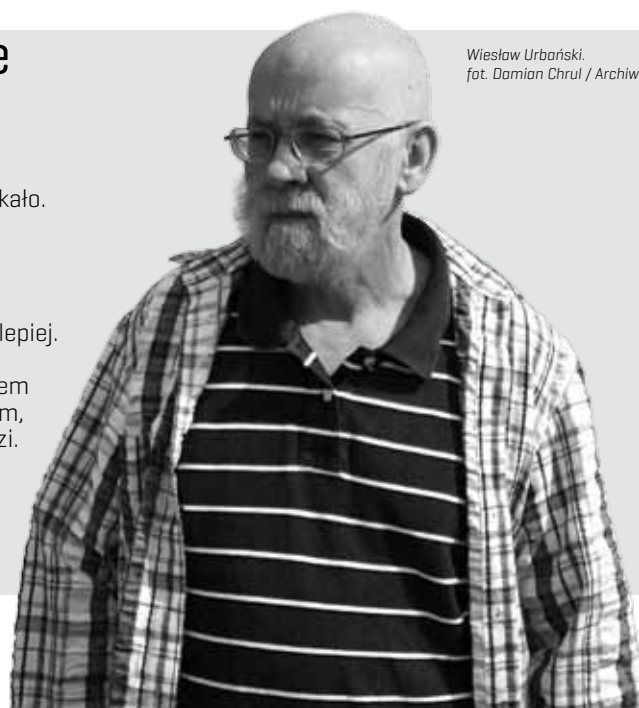
- Najpierw tablice zaimpregnowałem, żeby nie wlaź w nie żaden robak, a potem zabudowałem w ścianie działowej na strychu mojego domu we Wrzeszczu. Raz w roku do nich zaglądałem, konserwowałem i czuwałem nad tym, żeby dzieci przypadkiem nie wbiły w tę ścianę gwoździ.

- Myśli pan o sobie jako o bohaterze?

- Chyba pani żartuje.

- A pańskie dzieci?

- Też chyba pani żartuje, musiałbym je źle wychować.

Wiesław Urbański.
 fot. Damian Chrul / Archiwum ECS

– Dla nas berlińczyków zjednoczenie Niemiec i upadek muru berlińskiego są ściśle związane z powstaniem i zwycięstwem Solidarności w Polsce – mówił burmistrz Berlina Klaus Wowereit podczas otwarcia przed gmachem Reichstagu wystawy „Solidarność Narodów”. – Dziś wolność i demokracja dla Europejczyków są czymś oczywistym. Dwadzieścia dwa lata temu nie byłyby możliwe bez polskiej Solidarności.

Solidarność Narodów w Berlinie

Na berliński projekt „Drogi do Demokracji” złożyły się ekspozycja wystawy „Solidarność Narodów” i debata w przedstawicielstwie Komisji Europejskiej.

2 września 2011. W debacie uczestniczył prezydent Gdańska Paweł Adamowicz, dawny opozycjonista Zbigniew Bujak, szef urzędu ds. akt Stasi Roland Jahn, dyrektor ECS Basil Kerski, była opozycjonistka Doris Liebermann oraz dyrektor warszawskiego oddziału Fundacji im. Heinricha Bölla i były opozycjonista Wolfgang Templin. Dyskusję otworzył ambasador RP w Berlinie Marek Prawda. Uczestnicy debaty dzielili się własnymi doświadczeniami z początkami demokracji i wspominali swoje drogi do wolności.

– W 1978 przez rok przebywałem w Warszawie –

i demokratyczne, wtedy nawet wewnątrz opozycji, którą poznałem. Staralem się tego ducha przenieść do NRD.

A że nie było to wcale łatwe zadanie, zaświadczał Roland Jahn, szef urzędu ds. akt Stasi.

– Cieszy mnie, że w Niemczech mamy dostęp do akt, dzięki któremu dokładnie wiemy, jak funkcjonowała NRD. Ja na przykład za papierowe chorągiewki z napisem „Solidarność z polskim narodem” wylądowałem w więzieniu. Wieszalem je na moim rowerze i jeździłem po Berlinie – opowiadał Jahn.

– Chciałem zademonstrować moją solidarność z Polakami i mój sprzeciw wobec Jaruzelskiego i stanu wojennego w Polsce. Zdaniem Zbigniewa Bujaka w każdej rewolucji chodzi o to samo. – Ludzie chcą wolności i godności. Czy to Polska, Chiny czy Afryka Północna, Tunezja czy Egipt – wylądował. – Kiedy już wolność otrzymamy, to wypełnianie jej obywatelskimi treściami, wypełnianie wolności i godności treścią jest trudne, a dawni rewolucjoniści w oczach ludzi stają się zdrajcami.

3 września 2011. Burmistrz Berlina Klaus Wowereit, prezydent Gdańska Paweł Adamowicz oraz dyrektor ECS Basil Kerski otworzyli wspólnie wystawę „Solidarność Narodów”. Wystawa „Solidarność Narodów” jest

– Ludzie chcą wolności i godności. Czy to Polska, Chiny czy Afryka Północna, Tunezja czy Egipt

o wolność Solidarności, oraz zapisem pomocy Polaków dla krajów wciąż borykających się z niewolą. Zdjęcia pochodzą z 35 krajów udzielających lub przyjmujących pomoc. Wystawa „Solidarność Narodów” eksponowana była w Berlinie do 15 września.

Prezentacja wystawy „Solidarność Narodów” była możliwa dzięki współpracy Polsko-Niemieckiego

wspominał Wolfgang Templin, obecnie zasiadający również w Kolegium Historyczno-Programowym ECS. – Był to dla mnie moment decydujący o mojej dalszej przyszłości. Polska miała wielkie tradycje pluralistyczne

hołdem dla tych, którzy w trudnych latach osiemdziesiątych nieśli wsparcie walczącej

Stowarzyszenia „Integracja”, Europejskiej Akademii w Berlinie oraz Europejskiego Centrum Solidarności.

Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz i burmistrz Berlina Klaus Wowereit otwierają przed Reichstagiem wystawę „Solidarność Narodów”.
fot. Jolanta Prugar / Archiwum ECS

Aleja Solidarności w Brukseli

Uroczystość w Brukseli.
fot. Michał Glaser

Promenada przy Parlamencie Europejskim w Brukseli otrzymała nazwę Solidarności '80. Esplanada – bo tak nazywana jest szeroka ulica z alejami spacerowymi – zyskała nazwę dzięki inicjatywie eurodeputowanego Jacka Saryusza-Wolskiego oraz szefa PE Jerzego Buzka. Uroczystość nadania nazwy miała miejsce 30 sierpnia 2011 roku.

W uroczystości udział wzięli: marszałek Senatu Bogdan Borusewicz, premier Donald Tusk, były premier Tadeusz Mazowiecki, prezydent Gdańska Paweł Adamowicz,

dyrektor ECS Basil Kerski oraz przedstawiciele obecnych i byłych władz NSZZ Solidarność – Piotr Duda i Janusz Śniadek. – Upamiętnienie Solidarności w ten sposób jest ważnym wydarzeniem oraz dowodem na to, że Polska ma swoje miejsce w historii zjednoczonej Europy jako kraj, który dał początek przemianom demokratycznym na kontynencie – mówił Jerzy Buzek.

Esplanada Solidarności '80 mieści się nieopodal placu Luksemburskiego, między ulicami chaussée de Wavre oraz rue Belliard. Dotychczas była bezimienna. Solidarność '80 to drugi polski ślad na mapie Parlamentu Europejskiego. Dziedziniac siedziby PE w Strasburgu nosi imię profesora Bronisława Geremka. Doradca Solidarności, negocjator Okrągłego Stołu, poseł na Sejm, minister spraw zagranicznych RP i poseł do PE został upamiętniony po tragicznej śmierci w 2008 roku.

Ambasadorzy przy UE z wizytą w Sali BHP

Dyplomaci na co dzień pracujący w Brukseli, członkowie Komitetu Stałych Przedstawicieli przy Radzie Unii Europejskiej (COREPER II), spotkali się 15 września 2011 roku w historycznej Sali BHP z jednym z inicjatorów strajku w Sierpniu '80 Jerzym Borowczakiem oraz Basilem Kerskim, dyrektorem ECS. W związku z polską prezydencją w UE delegacji przewodził Jan Tombiński, polski stały przedstawiciel przy UE.

– Jesteście państwo w sali, w której narodziła się Solidarność – witał gości Basil Kerski, dyrektor ECS. – To tu strajkujący negocjowali z przedstawicielami rządu Porozumienia Sierpniowe i tu zostały one podpisane. Stali przedstawiciele przy Radzie UE obejrzeli filmy archiwalne ukazujące polską i europejską drogę do wolności, przygotowane przez ECS. A Jerzy Borowczak wspominał, co powodowało stoczniovcami w Sierpniu 1980 roku, gdy porzucili swoje stanowiska pracy. Komitet Stałych Przedstawicieli [fr. Comité des Représentants Permanents, COREPER, ang. Committee of Permanent

Ambasadorzy przy UE podczas wizyty w Sali BHP.
fot. Damian Chruł / Archiwum ECS

Representatives] składa się ze stałych przedstawicieli krajów członkowskich Unii Europejskiej przy Radzie Unii Europejskiej w Brukseli w randze ambasadorów oraz ich zastępców. Jego zadaniem jest przygotowywanie posiedzeń Rady Unii Europejskiej. COREPER nadzoruje i koordynuje prace ok. 250 komitetów i grup roboczych stałych lub zwoływanych ad hoc, w których skład wchodzi urzędnicy i eksperci z krajów członkowskich, pracujący nad stroną techniczną zagadnień przeznaczonych do późniejszej dyskusji w COREPER i Radzie. Na jego czele stoi kraj aktualnie przewodniczący Radzie UE.

Jan Rulewski, senator RP i inicjator przedsięwzięcia, oraz Basil Kerski, dyrektor ECS, podpisują list intencyjny w sprawie projektu dedykowanego upamiętnieniu wydarzeń marca 1981 w Bydgoszczy. fot. Archiwum Urzędu Miasta Bydgoszczy

Marzec 1981 w Bydgoszczy

Rozpoczęły się prace nad projektem, który ma upamiętnić wydarzenia bydgoskiego marca 1981 – jednego z największych strajków ostrzegawczych, które doprowadziły do rejestracji Niezależnego Samorządnego Związku Rolników Indywidualnych „Solidarność”. Powstanie trzypięciotomowe wydawnictwo oraz prezentacja multimedialna, zawierająca kalendarium wydarzeń, relacje świadków oraz dokumenty archiwalne. 26 sierpnia 2011 roku w Bydgoszczy podpisano w tej sprawie list intencyjny.

Grupa inicjatywna przedsięwzięcia zawiązała się z inicjatywy senatora Jana Rulewskiego. Do projektu

przystąpiły: ECS, Fundacja Ośrodka KARTA, Instytut Pamięci Narodowej oraz Urząd Miasta Bydgoszczy. W imieniu partnerów list intencyjny podpisali: dyrektor ECS Basil Kerski, prezes IPN dr Łukasz Kamiński, członek zarządu fundacji Ośrodek KARTA Alicja Wancerz-Głuz, prezydent Bydgoszczy Rafał Bruski oraz senator Jan Rulewski, który jest pomysłodawcą i patronem projektu.

Opiekę naukową nad projektem w ECS sprawują: prof. Wojciech Polak, Jakub Kufel oraz Przemysław Ruchlewski.

Ukazał się pierwszy numer „New Eastern Europe”,

Redaktorem naczelnym kwartalnika jest Andrzej Brzeziecki, obecny redaktor „Nowej Europy Wschodniej”.

W pierwszym, niemal dwustronicowym numerze znaleźć można m.in. opowieść o: ukraińskiej [nie] wolności słowa, kaukaskiej podróży w czasie, Bałkanach i Euro 2012.

„New Eastern Europe” dystrybuowane jest w Empikach oraz na lotniskach, w wersji cyfrowej dostępne jest na portalu eGazeta.pl. Prenumeratę czasopisma można zamówić na stronie internetowej: <http://kolegium.istore.pl/>.

Drugi numer „Wolności i Solidarności”,

nowego, anglojęzycznego pisma, które powstało z inicjatywy Kolegium Europy Wschodniej, ECS oraz miasta Gdańska. Pismo adresowane jest do polityków, urzędników, ekspertów, dziennikarzy, środowisk opiniotwórczych, akademickich, w tym studentów z Europy, Stanów Zjednoczonych i Kanady, zainteresowanych relacjami Unii Europejskiej z państwami wschodnich sąsiadów.

Nowy kwartalnik prezentować chce nie tylko polskie spojrzenie na problematykę środkowej i wschodniej Europy, ale i ma ambicje stać się forum autorów ze Wschodu, których myśl przenikać będzie w zachodni krwioobieg myśli społeczno-politycznej. Tak wiele bowiem jak nas łączy, tak i może nas dzielić.

czasopisma ECS, już w sprzedaży, a w nim na ponad dwustu stronach m.in.: 18 dni w gdańskiej Olivii, czyli rzecz o I zjeździe Solidarności, statystyka represji w stanie wojennym, opór społeczny w pierwszych dniach stanu wojennego, a także dysydenci w Państwie Środka. Wydawnictwo „Wolność i Solidarność. Studia z Dziejów Opozycji wobec Komunizmu i Dyktatury” poświęcone jest historii ruchu Solidarność w latach 1980–1989 oraz dziejom opozycji demokratycznej w Polsce i w innych krajach bloku sowieckiego. W kręgu jego zainteresowania są także ruchy dysydenckie w pozaeuropejskich reżimach komunistycznych, takich jak: Chiny, Wietnam, Kuba, Nikaragua. Wydawnictwo przybliży polskiemu czytelnikowi historię ruchów wolnościowych w systemach autorytarnych. Szukajcie go Państwo w księgarni.

„W dziejach ruchów demokratycznych – obok opisu wydarzeń – ważną będzie analiza myśli politycznej i narodzin społeczeństwa obywatelskiego, perspektywa socjologiczna, a także perspektywa porównawcza różnych dróg prowadzących od komunizmu i dyktatur autorytarnych do demokracji oraz różnych typów demokratyzacji” – napisał w tekście programowym Jan Skórzyński, redaktor naczelny. „Wolność i Solidarność” chce być pismem interdyscyplinarnym, łączącym spojrzenie historyków z podejściem politologicznym, punkty widzenia historyków idei i socjologów. Pismo redagowane jest zgodnie z naukowymi standardami, nie chce jednak ograniczać gatunków pisarskich, otwarte jest na esej, wywiad, wspomnienie, polemiki i dyskusje.

Kolejny numer ukaże się na rynku na początku przyszłego roku.

FORUM MŁODYCH 2011

WOLONTARIAT? - LUBIĘ TO!

700 gimnazjalistów i licealistów zjedzie 29 września do Gdańska na Forum Młodych. To już czwarta edycja imprezy. W tym roku odbywa się pod hasłem: WOLONTARIAT? - LUBIĘ TO! Rok 2011 jest bowiem Europejskim Rokiem Wolontariatu.

Udział w projekcie zgłosili uczniowie z całego Pomorza, ale i Warszawy. Zainteresowanie było ogromne. Uczestnicy deklaruowali przeróżne pobudki: „Forum Młodych to okazja, by jako młoda osoba zacząć aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym, przedstawić swoje pomysły oraz dowiedzieć się, jakie są możliwości aktywizacji społecznej w obecnych realiach Polski”, „Byłam w roku ubiegłym i bardzo zainteresowała mnie ta forma

konferencji”, „Ponieważ chciałabym się dowiedzieć, jak mogę zmienić otoczenie i jak pomóc innym”, czy „Chcę poznać innych wolontariuszy”.

Na młodych czeka bogata oferta: debata o korzyściach płynących z bycia wolontariuszem, panele dyskusyjne, a także targi wolontariatu. Gośćmi będą m.in. Maciej Florek, Katarzyna Hall i Krzysztof Skiba. Do dyskusji zaprosiliśmy przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, firm prywatnych oraz aktywistów i aktywistki trudniące się wolontariatem.

– Chcemy, żeby młodzi ludzie przełamali stereotyp głoszący, że wolontariat to mozolna, żmudna praca, wymagająca wielu wyrzeczeń

ECS INFO / Kwartalnik Europejskiego Centrum Solidarności
wydawca / Europejskie Centrum Solidarności
redakcja / Katarzyna Żelazek
projekt graficzny i skład / Mirosław Miłogrodzki
korekta / Mirosław Wójcik
opieka wydawnicza / Aleksandra Dulciewicz
Gdańsk / wrzesień 2011

EUROPEJSKIE CENTRUM SOLIDARNOŚCI

ul. Doki 1, 80-958 Gdańsk

tel. 58 767 79 71

e-mail: ecs@ecs.gda.pl

www.ecs.gda.pl www.facebook.com/solidaritycentre

– mówi Luiza Olichwier-Skwierawska z Działu Projektów Krajowych ECS, koordynatorka projektu. – Pragniemy im pokazać, jak duża pasja może stać za wolontariatem, ile radości przynosi, jak wiele można zdobyć doświadczeń i przyjaźni na całe życie.

Tegoroczne Forum Młodych poprzedzają, organizowane przez ECS we współpracy z Regionalnym Centrum Wolontariatu, warsztaty dla uczniów szkół średnich i gimnazjalnych w Trójmieście pod hasłem „Jak zostać wolontariuszem”. Forum Młodych odbędzie się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego.

Lista uczestników imprezy jest już zamknięta, nie przeoccie Państwo tej inicjatywy w przyszłym roku!

Forum Młodych to okazja, by jako młoda osoba zacząć aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym

Zapowiedzi

» ALL ABOUT FREEDOM FESTIVAL

To jedyny w Polsce festiwal idei, idei wolności – dla każdego, dla wszystkich, wszystko o wolności! To już piąta edycja AAFF. Rusza 6 października 2011 i potrwa dziesięć dni.

All About Freedom Festival to interdyscyplinarne wydarzenie kulturalno-artystyczne, prowokujące do debaty na temat różnych wymiarów wolności, a także jej granic.

W programie m.in.: projekcje filmów, spektakle teatralne, dyskusje, koncerty, coś specjalnie dla blogerów...

Program: www.aaff.pl

» Święto Światła / Lichtfest

Jednocześnie o godz. 20 w Gdańsku i Lipsku 9 października 2011 roku rozpocznie się wielkie świętowanie. W Filharmonii Bałtyckiej rozbrzmiewać będzie koncert upamiętniający pokojową rewolucję '89, a w Lipsku zabłyśnie Święto Światła, dedykowane zjednoczeniu

Niemiec oraz NSZZ Solidarność i polskiej drodze do Okrągłego Stołu, które utorowały drogę zmianom ustrojowym w całej Europie. Oba miasta połączy telemost. W Filharmonii Bałtyckiej dzieła polskich i niemieckich kompozytorów wykona zespół polskich i niemieckich artystów pod batutą Jürgena Wolfa, wśród solistów: Iwona Hossa, sopran, i Nicole Pieper, mezzosopran. W programie utwory: Krzysztofa Pendereckiego, Jana Sebastiana Bacha, Henryka Mikołaja Góreckiego, Johannes Brahmsa.

Na lipskim Augustusplatz prezentowane będą materiały archiwalne pochodzące ze zbiorów ECS, w tym filmy i zdjęcia, a także wystawa plenerowa ECS „Historia z żelaznej kurtyny”.

W 2011 roku obchodzimy dwudziestą rocznicę podpisania polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Informacje: www.gdansk.pl

» Gdańskie Wykłady Solidarności

Zapraszamy na wykład prof. Jeffreya Goldfarba „Tworząc na nowo kulturę demokratyczną” – 6 października 2011 roku, czwartek, Wydział Nauk Społecznych UG, ul. Bażyńskiego 4 w Gdańsku Oliwie, sala S 211, godz. 13.30.

Jeffrey C. Goldfarb jest profesorem socjologii z prestiżowej New School for Social Research w Nowym Jorku, zajmuje się kulturą polityczną

i socjologią mediów. Wieloletni badacz związków kultury i polityki w Europie Środkowej, w tym polskiego teatru studenckiego i opozycji demokratycznej. W swoich najnowszych badaniach skupia się na koncepcji „polityki drobnych spraw”, prezentując fundamentalną rolę potencjału, który obecny jest w codziennych kontaktach międzyludzkich. Zdaniem Goldfarba ten potencjał, który prowadzi do budowania alternatywnej kultury politycznej w społeczeństwie, zdolny jest przekształcić rzeczywistość polityczną państw i regionów świata. Archiwum Gdańskich Wykładów Solidarności:

<http://www.ecs.gda.pl/wyklady>

» Konkurs na najlepszą pracę naukową

Ogłaszamy konkurs na najlepszą pracę naukową, obejmującą tematykę związaną z historią Solidarności i opozycji demokratycznej w Polsce w latach 1970–1990, napisaną po roku 2006. Przygotowaliśmy atrakcyjne nagrody: I miejsce – 5 tys. zł oraz wydanie pracy drukiem nakładem ECS, II miejsce – 2,5 tys. zł, III miejsce – 1,5 tys. zł. Na zgłoszenia czekamy do 31 października 2011 roku.

Regulamin konkursu znaleźć można na: http://www.ecs.gda.pl/konkurs_praca_naukowa

» Bezpłatne zajęcia edukacyjne: Poznaj swoją historię

Do listopada zapraszamy gimnazjalistów z klas trzecich do udziału w multimedialnych zajęciach edukacyjnych „Poznaj swoją historię”. Chcemy upowszechniać i promować wiedzę na temat powojennej historii Polski, a szczególnie dziejów Solidarności. W programie m.in. lekcja muzealna, zwiedzanie wystawy „Drogi do Wolności”, wycieczka po Gdańsku. Atutami naszej oferty są: możliwość wyboru scenariusza, multimedialność przekazu, wyspecjalizowany w pracy z młodzieżą przewodnik.

UWAGA! Jednorazowo w lekcji może wziąć udział 54 uczniów wraz z opiekunami. Projekt adresowany jest do wskazanych powiatów województwa pomorskiego, szczegóły:

<http://www.ecs.gda.pl/newss/news/2702>

